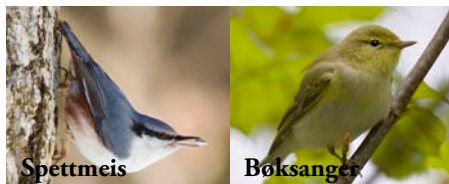

Nesøytjern naturreservat

I Nesøytjern naturreservat kan du oppleve en skog som får lov til å bli gammel og hvor trær dør og blir liggende. Litt trolsk kan den være og opplevelsesrik som få. Om vinteren kan du ferdes fritt i reservatet. Ellers i året må du holde deg til de blåmerkede stiene. På grunn av at skogen rundt Nesøytjern har mange sårbare arter og vegetasjonstyper, er ferdsel utenfor de merkede stiene forbudt i tiden fra 1. desember - 1. april.

STORT NATURMANGFOLD

Nesøytjern naturreservat har et stort innslag av næringsrike vegetasjonstyper, skogtyper og arter som ellers er sjeldne i Norge. Kalken i berggrunnen sammen med det varme klimaet, legger grunnlaget for spesielle leveforhold. Rik sumpskog er en av Norges mest truede skogtyper som har blitt sterkt redusert i areal. Nedbygging, drenering og hogst av disse arealene er blant de største truslene. Artene som er knyttet til rik sumpskog har dermed også gått sterkt tilbake og flere av dem står i dag oppført på den norske rødlista (nasjonal oversikt over truede arter). Fra Nesøytjern naturreservat har for eksempel de sjeldne

karplantene fettblad, myrflangre og trolig også knottblom forsvunnet. De er tidligere registrert fra området rundt tjernet, men av ukjente grunner er de ikke lenger å finne.

ET UNIKT TJERN

Nesøytjern har et lite nedbørsfelt og det aller meste ligger innenfor vernegrensene. Vanntilsiget drenerer gjennom kalkholdige bergarter slik at vannforekomsten er meget kalkrik. Nesøytjern utgjør trolig det eneste intakte naturmiljø av denne typen på de kalkholdige bergartene ved Oslofjorden. Dette gjenspeiles også i en spesiell flora og fauna i vannet med forekomst av bl.a. kalkkrevende kransalger i vannet. Tjernet har en rik fiskebestand med abbor, gjedde, mort og ål, hvorav ålen tilbringer oppvekstårene her før den begir seg ut på sin lange gytevandring til Sargassohavet nordøst for Cuba og Bahamas.

Naturreservatet ble vernet ved kongelig resolusjon den 10. mars 1978. Formålet med vernet er å bevare en variert og egenartet naturtype med innslag av bl.a. edellauvskog og sumpvegetasjon og å verne om de naturlige produksjonsforholdene med et spesielt plante og dyreliv i og i tilknytning til et naturlig næringsrikt tjern. Nesøytjern naturreservat utgjør ca 495 daa. Herav utgjør landarealet ca. 317 daa og vannarealet ca. 178 daa.

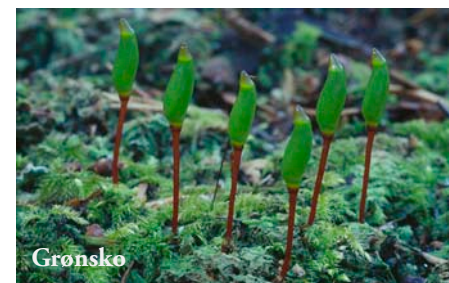
Det er registrert ca 200 ulike karplanter i Nesøytjern naturreservat, men det virkelige antallet er trolig større.

Det er også registrert så mange som 50 ulike rødlistearter (trua arter) fra Nesøytjern naturreservat.

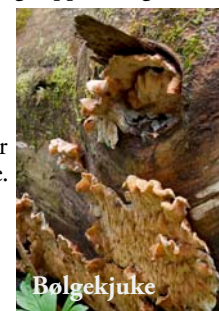
Mange ulike arter er knyttet til den rike vegetasjonen i reservatet. I sumpskogen finner vi for eksempel den sjeldne myrtelegen, en bregne som trives godt i næringsrike myrer og sumper på nedre Østlandet. Mer enn halvparten av de kjente voksestedene er blitt ødelagt ved myrgrøfing, utfylling og utbygging. Her i reservatet er den et vanlig innslag langs vannet og i sumpskogen.

Blant soppene finner vi flere hattsopper som har helt spesielle krav til levested, som kanarigul slørsopp, kjempeslørsopp og indigoslørsopp. De er knyttet til svært kalkrike barskoger og har sine viktigste leveområder i Asker, Bærum og Grenland. Det er også mange andre meget sjeldne og truede hattsopper som har sine viktigste leveområder i kalkrike barskoger rundt Indre Oslofjord. Å ivareta de intakte

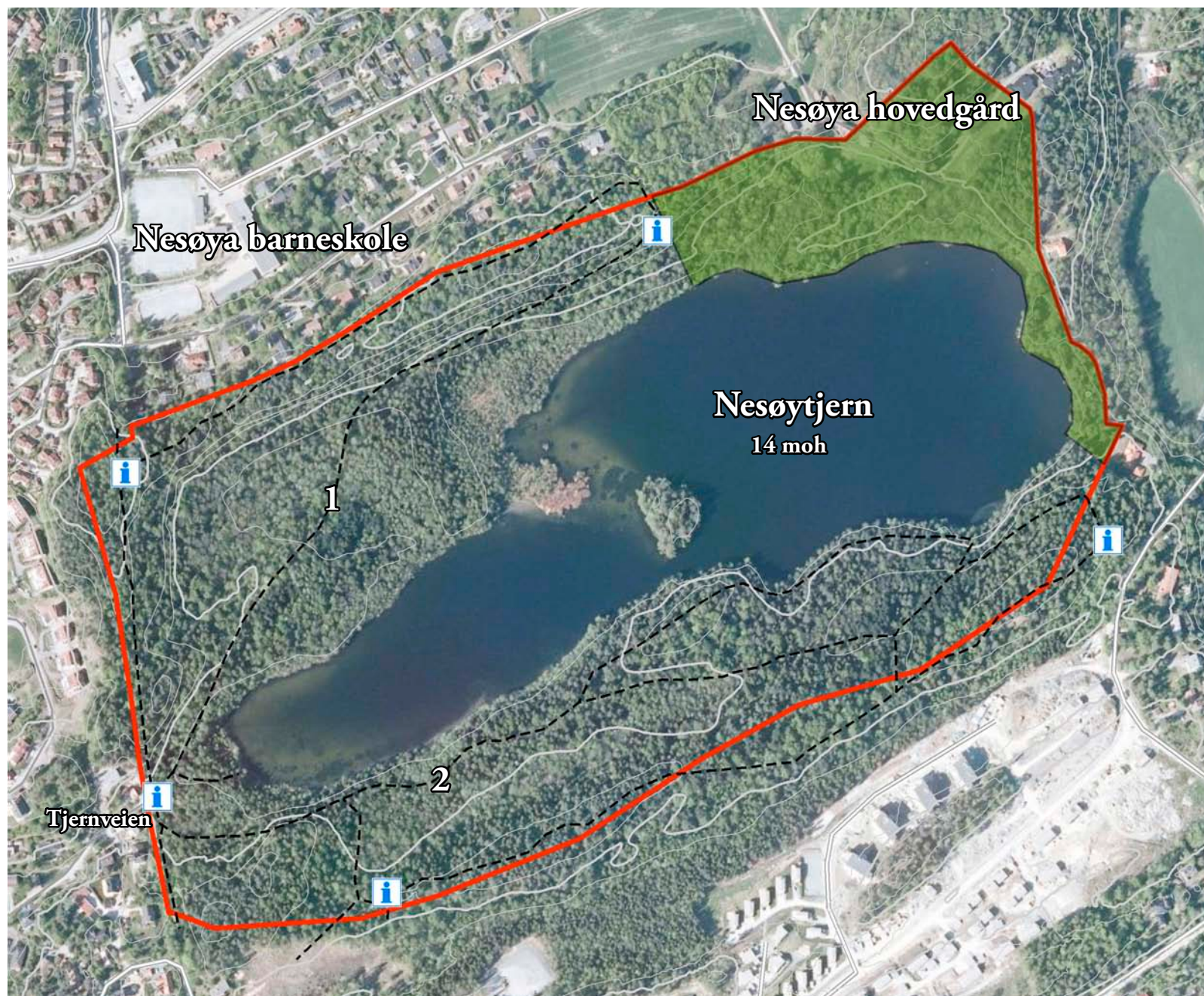
kalkskogene i disse områdene er derfor veldig viktig.

På den døde veden er det et yrende liv, både av insekter, lav, mose og sopp. I skoger som drives etter vanlige skogbruksprinsipper hentes trærne ut før de blir gamle og dør. Da fjernes også næringsgrunnlaget for mange av disse artene. I naturreservater får døde trær ligge uforstyrret og reservatene har her en viktig funksjon ved å gi gode levekår

for arter som er avhengig av død ved. For eksempel finner vi rundt tjernet mosen grønsko som lever på død ved som har ligget en stund og har blitt myk i overflaten. Det samme gjelder den sjeldne vedboende sopp bølgejuka.

Dette er bare et lite utvalg av arter som er tilpasset skoger som er lite påvirket av tradisjonelt skogbruk. Naturreservater som Nesøytjern bidrar til å bevare mangfoldet av disse artene.

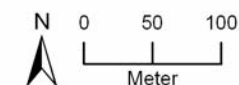
Nesøytjern naturreservat ligger midt på Nesøya og utgjør et viktig turområde for øyas befolkning til alle årstider. Stien merket 1 er best egnet for de som er noe dårlig til bens, spesielt det østre strekket fra Tjernveien og frem mot bommen til Nesøya hovedgård. Stiene sør for tjernet (2) er noe mer kronglete med enkelte partier som er klopplagt, samt noe kupert terreng. Stiene på kartet er merket med blått ute i terrenget, og de samsvarer med de lovligge stiene som en kan bruke i tiden fra 1.april til 1.desember.

I og med at området er et så viktig turområde er det også viktig at besøkende gjør seg kjent med ferdselsreglene i reservatet. De kan du lese mer om på side syv i dette heftet, eller på en av fem infoplakater som er plassert rundt reservatet ved sentrale innfallspor.

Vi håper du får en flott tur i Nesøytjern naturreservat.

Tegnforklaring

- Naturreservat
- Park/innmark
- Stier
- Infoplakater

KALKKRIKT BERG

Nesøya ligger innenfor det geologiske området kalt "Oslofeltet", som strekker seg fra Langesundsfjorden nordøstover til Mjøregionen. Oslofeltet inneholder en rekke bergarter fra periodene kambrium, ordovisium og silur (540-410 millioner år siden), og består hovedsakelig av skifer, kalkstein og knollekalk. Disse bergartene har høyt kalkinnhold, og danner grunnlag for de ellers sjeldne og kalkkrevende vegetasjonssamfunnene typisk for Nesøya. I eldre devon (ca 400 millioner år siden), under den kaledonske fjellkjedefoldingen, ble de sedimentære lagrekkene sterkt foldet. Foldene gjør at man i dag lett kan studere havbunnsmiljøene i de aktuelle periodene. De langsgående åsryggene rundt Nesøytjernet er toppene av disse foldene og selve tjernet ligger nede i en slik fold.

NESØYA HOVEDGÅRD

Det er registrert rester etter gårdsbosetninger fra eldre jernalder der Nesøya hovedgård. Tilgang til ferskvann og god utsikt til eventuelle fiender var trolig noen av årsakene til at stedet er av de tidligste bebodde gårdsplassene. Senere ble stedet hovedsete for det mektige Nesøygodset og eierne bodde på Nesøya frem til ca år 1500. Omkring år 1640 flyttet setegården fra Nesøya og over til Kjørbo. Hovedgården på Nesøya har etter det vært innom mange eierskifter og oppdelinger frem til 1916 hvor dagens eiere kjøpte stedet.

ISSKJÆRING OG SKOGBRUK

I Askerbygda har isskjæring vært et viktig arbeid i mange år og aktiviteten på Nesøytjernet var den mest omfattende. I en annonse i Budstikka i 1900 ble det søkt etter 200 mann og 40 hester til isskjæringsarbeidet. Da bodde det kun ca 30 personer på øya. Iskjæringsperioden på Nesøya varte fra ca 1860-1925, med høydepunkt i tiden 1865-1895. Isblokker som ble saget ut av isen ble solgt til kjøpere i spesielt England og Frankrike. Rester av denne aktiviteten kan du se i vestre enden av Nesøytjernet hvor en gammel snøplog står igjen. Den ble brukt til å brøtne isen fri for snø.

I nyere tid er det skogbruket som har hatt størst påvirkning på området rundt tjernet, men det har ikke vært omfattende uthogster i skogen. Dette er noe av grunnen til at skogen har de biologiske verdiene den har i dag.

Nesøytjernet naturreservat er et spennende og flott sted å ferdes, men av hensyn til vilt og planter må ferdselen skje hensynsfullt. Spesielt er viltet sårbart for forstyrrelser på våren under ruge og dietid. Under følger de viktigste reglene for din ferdsel i Nesøytjernet naturreservat:

- **Allmenn ferdsel** er i tiden fra og med 1. april til og med 1. desember bare tillatt langs blåmerkede stier. Det er heller ikke tillatt å ferdes i parken uten særskilt tillatelse fra grunneier (jf. loven om friluftsliv § 3).
- **Riding og annen ferdsel med hest** er forbudt hele året, med unntak for grunneierne.
- **Båndtvang for hunder** gjelder hele året.
- **Vegetasjonen i vann og på land** er fredet mot enhver form for skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter eller deler av planter, bygge **barhytter og hytter i trær** og å **brenne bål**.
- **Viltlevende dyr på land og i vann**, herunder deres bo, hi, reir og egg, er fredet mot enhver form for skade, ødeleggelse og forstyrrelse som ikke skyldes tillatt ferdsel.
- All **jakt** er forbudt. Det er ikke tillatt å løsne skudd i reservatet.
- **Fiske** er kun tillatt for grunneiere til egen husholdning i samsvar med gjeldende bestemmelser.

§ Naturmangfoldloven skal sikre en langsiktig forvaltning av norsk natur. Loven åpner for vern av spesielt verdifulle naturområder. Naturreservater er vår strengeste form for vern, og formålet er knyttet til rene naturfaglige forhold. Naturreservatene omfatter i hovedsak uberørt eller tilnærmet uberørt natur, eller utgjør en spesiell naturtype og har særskilt vitenskapelige eller pedagogisk betydning. Vernebestemmelsene er ofte strenge.

FORVALTNING OG OPPSYN

Fylkesmannens miljøvernnavdeling i Oslo og Akershus har som oppgave å forvalte området etter bestemmelsene gitt i verneforskriften for Nesøytjern naturreservat. Eventuelle dispensasjoner fra verneforskriftene er det dermed de som behandler. Det er videre utarbeidet en skjøtelsesplan som omfatter tiltak med sikte på å ivareta, eller restaurere naturverdiene i reservatet.

Statens naturoppsyn har ansvaret for å føre kontroll med at verneforskriftene overholdes, og med informasjonstiltak knyttet til bl.a. naturvernområder. De skal bistå publikum med veiledning og opplysninger.

Henvendelser rettes til:

Fylkesmannen i Oslo og Akershus

Miljøvernnavdelingen
Postboks 8111, Dep.
0032 Oslo
Tlf: 22 00 36 56

Statens naturoppsyn

www.naturoppsyn.no
Tungasletta 2
7485 Trondheim
Tlf: 73 58 05 00

Tekst og foto: Kim Abel/Naturarkivet.no
Forsidefoto: Stjertmeis